

PROGRAMA ȘCOLARĂ

SOFT SKILLS PENTRU O CARIERĂ DE SUCCES

Curriculum la decizia școlii pentru nivel liceal, clasele XI-XII

Profesor Furtună Marius Ștefăniță

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina „*Soft Skills pentru o carieră de succes*” reprezintă o ofertă educațională pentru curriculumul la decizia școlii, propusă la nivel județean, adresată învățământului liceal, ciclul superior al liceului. Programa a fost dezvoltată pentru clasa a XI-a/clasa a XII-a, cu un buget de timp de 1 oră/săptămână, pe durata unui an școlar și se constituie într-o ofertă educațională care promovează trasee particulare de învățare, pentru susținerea nevoilor și intereselor specifice de învățare ale elevilor, având un caracter nediscriminatoriu prin însăși tematica abordată.

Programa are scopul de a promova paradigma educației pentru toți, având ca obiectiv transformarea mediului școlar într-unul care să răspundă efectiv nevoilor tuturor elevilor, fără discriminare, apreciind diversitatea și oferind șanse egale. Acest curriculum opțional este dezvoltat din necesitatea de a crea o școală care să îi pregătească pe elevi pentru piața muncii, care să ofere condiții adecvate pentru ca toți copiii să-și poată valorifica potențialul, bazându-se pe principii de corectitudine.

Această programă școlară promovează o viziune holistică asupra procesului educativ, abordând probleme semnificative pentru viața socială a fiecărui elev, care trebuie să devină un membru activ și responsabil al comunității. Una dintre provocările fundamentale ale societății contemporane este diversitatea umană și gestionarea acesteia pentru a permite fiecărui individ să-și atingă potențialul și aspirațiile într-un mediu socio-cultural tolerant și stimulat.

Participarea la această disciplină este posibilă pentru orice filieră și profil de liceu, în funcție de resursele de timp stabilite în planurile-cadru de învățământ existente. Astfel, structura programului se bazează pe o temă integratoare ce reunește mai multe arii curriculare.

Prezenta programă școlară respectă recomandările cuprinse în documente naționale, europene și internaționale, astfel:

Documente naționale

- Legea Educației Naționale nr. 1/ 2011, actualizată 2020, consolidată cu modificările și completările ulterioare
- ORDIN nr. 3239 din 5 februarie 2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național
- ORDIN nr. 3238 din 5 februarie 2021 pentru aprobarea Metodologiei privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii

- OMECT nr. 1529/18.07.2007 privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național

Documente internaționale

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948)
- Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (1989)
- Cartea albă privind dialogul intercultural, Trăind împreună egali în demnitate, adoptată de Consiliul Europei (Strasbourg, 2008)
- Educație pentru democrație (Education for democracy), Rezoluția Națiunilor Unite A/67/L.25 (2012)
- Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010)
- Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație (Declarația de la Paris, 2015)
- Recomandarea Consiliului European din 22 mai 2018 privind promovarea valorilor comune, a educației favorabile incluziunii și a dimensiunii europene a predării.

Programa „*Soft Skills pentru o carieră de succes*” se axează pe implementarea unui model de proiectare curriculară orientat spre competențe. Conform reperelor de acțiune stabilite în documentele relevante, acest curs opțional va contribui la dezvoltarea competențelor esențiale pentru elevi, având ca scop atât creșterea personală și satisfacția profesională, cât și incluziunea socială și cetățenia activă, promovarea dezvoltării durabile și a unui stil de viață sănătos. De asemenea, cursul va pregăti elevii să facă față schimbărilor sociale, economice, culturale și tehnologice.

Programa vizează formarea unei personalități echilibrate, în care se îmbină eficient autonomie, responsabilitate, încredere în sine și în ceilalți, echitate, integritate fizică și morală, creativitate, deschidere către inovație, comunicare inter și intrapersonală, și atitudini care susțin dezvoltarea durabilă.

Finalizarea învățământul liceal aduce schimbarea mediului educațional și necesitatea adaptării elevilor la noi contexte de învățare, unde comunicarea, spiritul de echipă și creativitatea și leadershipul devin esențiale. Profilul absolventului de învățământ obligatoriu include abilități fundamentale, printre care capacitatea de a gândi critic despre realitate. Oferta educațională optimizează procesul de învățare prin implementarea unor practici didactice specifice unui mediu educațional incluziv, axate pe dezvoltarea gândirii critice. Acest curs opțional este aplicativ, concentrându-se pe

formarea abilităților necesare pentru a face față situațiilor care implică soluționarea problemelor, ca o dimensiune practică a gândirii critice.

Studiul opționalului „*Soft Skills pentru o carieră de succes*” are un impact semnificativ asupra formării intelectuale și dezvoltării personale a elevilor, contribuind la raționalizarea și eficientizarea proceselor de învățare individuală și colectivă prin antrenament metacognitiv. Acest lucru ajută la reducerea riscurilor asociate învățării accidentale și implicite. Disciplina pregătește elevii să facă față schimbărilor rapide și complexe dintr-o eră a inovației și transformărilor profunde, promovând o nouă paradigmă a învățării, atât în mediul școlar, cât și în afara acestuia, fie într-un spațiu fizic cunoscut, fie prin intermediul ecranelor, în contextul sistemelor de blended learning, care devin din ce în ce mai răspândite în educație.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente: Competențe generale; Competențe specifice și exemple de activități de învățare; Conținuturi; Sugestii metodologice.

Competențele generale evidențiază achizițiile finale ale studiului disciplinei, având un grad ridicat de generalitate și complexitate și reflectând contribuția disciplinei la realizarea profilului de formare a absolventului.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezentând etape în formarea acestora.

Exemplele de activități de învățare sunt situații de învățare propuse pentru formarea competențelor specifice, având un statut de recomandare. Profesorii au libertatea de a crea propriile activități de învățare pentru a forma competențele propuse de programă.

Conținuturile învățării sunt mijloacele informaționale, valorice și practice prin care vor fi realizate competențele.

Sugestiile metodologice sunt recomandări menite să orienteze cadrul didactic în proiectarea și desfășurarea activității didactice, ținând cont de specificul disciplinei. Cadrul didactic este invitat să ia în considerare, în desfășurarea procesului de predare-învățare-evaluare, de caracteristicile elevilor cu care lucrează, de experiențele și mediul cultural al acestora.

O lectură completă și personalizată a programei școlare, împreună cu înțelegerea logicii sale interne, sunt esențiale pentru proiectarea activităților didactice. Profesorii pot pune accentul diferit pe activitățile de învățare și pe practicile didactice. Diversitatea situațiilor concrete impune și permite o varietate de soluții didactice. Din această perspectivă, propunerile programei nu trebuie văzute ca rețete rigide. În activitatea didactică, echilibrul între diferitele abordări și metode de lucru trebuie să rezulte din proiectarea didactică personală și din colaborarea cu elevii fiecărei clase. Programa

școlară este concepută pentru a încuraja creativitatea didactică și adaptarea metodelor de predare la particularitățile elevilor.

Competențe generale

1. Cunoașterea principalelor "soft skills" care asigură elevilor o carieră de succes
2. Formarea și dezvoltarea "soft skills" în contextul unor experiențe cognitive și emoționale diverse
3. Valorificarea "soft skills" în procesul de pregătire pentru examene și intrarea pe piața muncii

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. **Cunoașterea principalelor "soft skills" care asigură elevilor o carieră de succes**
 - 1.1. **Utilizarea corectă a conceptelor/terminologiei specifice dezvoltării personale**
 - Realizarea unui glosar de termeni specifici identificați în diferite texte puse la dispoziție de către profesor, inclusiv prin utilizarea unor aplicații digitale
 - Activități de identificare a așteptărilor, nevoilor și intereselor elevilor privind dezvoltarea personală
 - Activități de tip debate, pe baza unor enunțuri/ afirmații legate de dezvoltarea personală
 - Abordarea unor texte-suport prin utilizarea unor metode de gândire critică (de exemplu Sinelg, Știu-Vreau să știu-Am învățat, Jurnalul cu dublă intrare).
 - Exerciții de structurare a informației prin metode specifice evocării, ca de exemplu: „Ciorchinele”, „Termenii cheie” sau utilizând aplicația Mindmap
 - Tehnici de exprimare orală și/sau scrisă a reacțiilor și opiniilor față de texte literare și nonliterare care conțin concepte specifice dezvoltării personale

- Discuții de grup pentru dezvoltarea gândirii critice

1.2. Identificarea modalităților de dezvoltare a abilităților soft în diferite contexte școlare și extrașcolare

- Exerciții de analiză a specificului propriilor abilități soft
- Realizarea de organizatori grafici pentru structurarea informațiilor identificate în urma analizei
- Analiza proceselor mentale implicate în coordonarea aspectelor rezolvării de probleme, gândirii critice, comunicării
- Studii de caz
- Analiză comparativă a celor mai importante "soft skills"
- Analiza unor mesaje cuprinse în texte (orale și scrise), tutoriale video, pagini web, filme, publicitate, muzică, în care sunt prezentate abilitățile soft

1.3. Punerea în practică a unor soft skills în vederea pregătirii pentru examenul de bacalaureat

- Exerciții de modelare a comportamentelor de management al examenului
- Modelarea performanței
- Realizarea unui sondaj de opinie în vederea identificării persoanelor de succes cunoscute
- Exerciții de formulare a unor indicatori pentru elaborarea unei grile de apreciere și încadrare a persoanelor în diverse profesii - Exerciții de tip „Biblioteca vie”

2. Formarea și dezvoltarea "soft skills" în contextul unor experiențe cognitive și emoționale diverse

2.1. Utilizarea "soft skills" în vederea formării și dezvoltării comportamentului de succes

- Activități de exersare și dezvoltare a "soft skills"
- Studii de caz - leadership
- Jocuri de rol- comunicare
- Exerciții de reflecție – gândire critică

2.2. Analiza din perspectivă "soft skills" a proceselor și activităților de învățare față în față

- Exerciții de analiză a proceselor și activităților de învățare față în față, în utilizarea ”soft skills”
- Realizarea, în echipă, a unor reportaje despre acțiuni privind comunicarea la nivelul comunității, folosind resurse multimedia și aplicații interactive, (de exemplu aplicațiile Flipgrid, Movie Maker etc.)
- Realizarea și aplicarea, în mini grupuri, a unor chestionare privind identificarea practicilor de management al timpului de success
- Studii de caz privind leadershipul

2.3. Analiza din perspectiva dezvoltării personale a proceselor și activităților în medii colaborativ-virtuale de învățare, prin raportare la situații concrete

- Exerciții de analiză a proceselor și activităților de învățare în medii colaborativ – virtuale de învățare, din perspectivă dezvoltării personale
- Studii de caz – gândirea lentă/gândirea rapidă
- Jocuri de rol - empatia
- Exerciții de reflecție – Plan de dezvoltare personală

2.4. Utilizarea de strategii de dezvoltare personală

- Dezbaterăa unor cazuri preluate din mass-media referitoare la cazuri celebre de evoluție personal de success, în diferite domenii de activitate
- Exerciții de realizare a unor micro-proiecte individualizate (individuale) pentru formarea (și dezvoltarea) unui comportament dezirabil, optimist și eficient
- Realizarea unui discurs de sensibilizare pe tema dezvoltării personale cu suport EdPuzzle
- Realizarea de către elevi a unui Minighid comportamental – „Atitudinile elevilor în școala viitorului”

3. Valorificarea ”soft skills” în procesul de pregătire pentru examene și intrarea pe piața muncii

3.1. Exemplificarea ”soft skills” în contextul mai multor discipline de studiu și în diverse situații de învățare

- Activități de exemplificare ”soft skills” în contextual mai multor discipline de studio și în diverse situații de învățare
- Studii de caz

- Implicarea elevilor, la nivel de clasă, școală sau la nivelul comunității locale, în elaborarea unor proiecte, pe diferite teme "soft skills" prin: alegerea temei, formularea unor alternative de soluționare, alegerea unei soluții dezirabile, identificarea unor resurse relevante

-

3.2. Exersarea "soft skills" în procesul de pregătire pentru examene

- Exerciții de "soft skills" la diferite discipline de studio, în diverse situații de învățare
- Studii de caz
- Vizionare de secvențe filmate/ videoclipuri
- Exerciții de analiză și reflecție

3.3. Utilizarea "soft skills" din perspectiva procesului de organizare-planificare - structurare a învățării

- Activități de utilizare, în diferite contexte, a "soft skills"
- Activități de organizare, planificare, structurare a învățării
- Studii de caz
- Jocuri de rol

3.4. Valorificarea "soft skills" vederea dezvoltării competenței de a învăța să înveți

- Exersarea de tehnici de dezvoltare a învățării de tip autonomy
- Exerciții de reflecție
- Analiza diferențelor interindividuale
- Studii de caz

3.5. Dezvoltarea capacității de optimizare a planului individual de instruire, prin utilizarea de "soft skills"

- Activități de analiză individuală a resurselor personale
- Activități de utilizare a instrumentelor de identificare a nivelului de dezvoltare Soft skills
- Exerciții de elaborare/ optimizare a planului individual de învățare, prin valorificarea "soft skills"
- Exerciții de reflecție

Conținuturile învățării

Domenii de conținut	Conținuturi
1. Introducere	<ol style="list-style-type: none">1) Prezentarea generală a cursului și a obiectivelor sale2) Importanța soft skills viața personală și în carieră
2. Comunicare Eficientă	<ol style="list-style-type: none">1) Tipuri de comunicare: verbală, non-verbală, scrisă2) Tehnici de ascultare activă3) Bariere în comunicare și cum să le depășim4) Exerciții practice de comunicare
3. Lucru în Echipă	<ol style="list-style-type: none">1. Dinamica echipei și rolurile în echipă2. Colaborare și cooperare3. Gestionarea conflictelor în echipă4. Activități de team-building
4. Rezolvarea Problemelor	<ol style="list-style-type: none">1. Identificarea și definirea problemelor2. Tehnici de brainstorming3. Metode de analiză și soluționare a problemelor4. Studii de caz și exerciții practice
5. Adaptabilitate	<ol style="list-style-type: none">1. Importanța flexibilității în mediul profesional2. Gestionarea schimbărilor și incertitudinii3. Dezvoltarea rezilienței4. Exerciții de adaptabilitate
6. Empatie	<ol style="list-style-type: none">1. Înțelegerea și importanța empatiei2. Tehnici de dezvoltare a empatiei3. Empatia în relațiile profesionale și personale4. Jocuri de rol și exerciții practice
7. Gândire Critică	<ol style="list-style-type: none">1. Ce este gândirea critică și de ce este importantă2. Tehnici de dezvoltare a gândirii critice3. Evaluarea informațiilor și argumentelor4. Exerciții și studii de caz
8. Leadership	<ol style="list-style-type: none">1. Caracteristicile unui lider eficient2. Stiluri de leadership3. Dezvoltarea abilităților de leadership4. Proiecte de grup și activități de leadership
9. Concluzie	<ol style="list-style-type: none">1. Recapitulare și evaluare a cunoștințelor dobândite2. Feedback și planuri de dezvoltare personală

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice reprezintă o componentă fundamentală a programei, având un rol de ghidare în activitatea instructiv-educativă desfășurată la clasă. Acestea pun la dispoziția cadrelor didactice o varietate de metode alternative, abordări pedagogice și soluții practice pentru organizarea și implementarea proceselor de predare, învățare și evaluare, adaptate specificului disciplinei „Soft Skills pentru o carieră de succes”.

Programa școlară pentru această disciplină opțională valorifică principiile învățării centrate pe elev, promovând o abordare activă, interactivă, responsabilă și sustenabilă. Accentul este pus pe dezvoltarea competenței metacognitive, esențială pentru strategiile de cunoaștere. Prin abordarea practică a procesului de învățare, se urmărește aprofundarea înțelegerii, asumarea responsabilității pentru propriul parcurs educațional, autoevaluarea, reflecția asupra procesului de învățare și identificarea oportunităților de îmbunătățire.

Disciplina „Soft Skills pentru o carieră de succes” are un pronunțat caracter practic-aplicativ, fiind concepută pentru a răspunde nevoilor și intereselor educaționale ale elevilor din ciclul liceal superior. Prin demersuri educaționale personalizate, aceasta susține dezvoltarea personală în diverse contexte de învățare și încurajează transferul de competențe în plan interdisciplinar și transdisciplinar. Astfel, contribuie semnificativ la optimizarea stilului de învățare autonomă al elevilor.

Se recomandă utilizarea eficientă a elementelor de curriculum de suport, precum resurse materiale adecvate tematicii, resurse educaționale deschise și participarea cadrelor didactice la programe de formare continuă în domeniul dezvoltării personale.

Strategii de predare învățare

Proiectarea lecțiilor trebuie să țină cont de particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor, integrând aspectele metacognitive. Acestea presupun specificul proceselor cognitive, punctele forte și limitările sistemului cognitiv, dificultățile întâmpinate în cunoaștere și învățare, experiențele educaționale anterioare, precum și competențele cognitive, culturale și atitudinile deja formate.

Strategiile de predare-învățare recomandate în activitățile didactice la disciplina „Soft Skills pentru o carieră de succes” propuse sunt:

Strategiile de predare inductive, abordări pedagogice care pornesc de la exemple, observații sau situații specifice pentru a ajunge la generalizări, concepte sau principii teoretice. Acestea stimulează gândirea critică, explorarea și implicarea activă a elevilor în procesul de învățare. Iată câteva strategii inductive utilizate frecvent în educația actuală:

1. Învățarea bazată pe investigație (*Inquiry-Based Learning*)

Elevii formulează întrebări, colectează date și descoperă principii sau concepte prin explorare.

- Exemplu: La ora, profesorul pune întrebarea: „De ce elevii au emoții când sunt evaluați?”. Elevii vor răspunde raportându-se la propria experiență de viață.

2. Descoperirea ghidată (*Guided Discovery*)

Profesorul oferă un context, dar ghidarea este minimă, încurajând elevii să identifice soluții sau concepte prin explorare independentă.

- Exemplu: Elevii primesc mai multe exemple de opțiuni de carieră și li se cere să descopere care are fi mai benefică pentru propria persoană

3. Învățarea prin rezolvare de probleme (*Problem-Based Learning - PBL*)

Elevii rezolvă probleme complexe și reale, iar în timpul procesului descoperă concepte academice relevante.

- Exemplu: Într-un proiect interdisciplinar, elevii sunt provocați să proiecteze un oraș ecologic. În timp ce lucrează la problemă, învață despre sustenabilitate, energie regenerabilă și planificare urbană.

4. Clasificarea și categorisirea (*Concept Formation*)

Elevii analizează exemple și contraexemple, identificând criterii pentru a clasifica obiecte sau fenomene.

- Exemplu: Profesorul prezintă imagini ale diferitelor tipuri de comunicare și elevii le clasifică

5. Studiul de caz (*Case-Based Learning*)

Elevii analizează o situație reală sau simulată pentru a trage concluzii generale.

- Exemplu: Profesorul prezintă un studiu de caz despre falimentul unei companii. Elevii analizează situația și discută despre managementul riscurilor și strategiile financiare.

6. Experimente practice (*Experiential Learning*)

Elevii participă la activități practice care le permit să observe fenomene și să generalizeze concluzii.

- Exemplu: Elevii construiesc un model de atitudine de succe, pe care o utilizează o săptămână la școală

7. Jocurile educative și simulările

Elevii participă la jocuri sau simulări care le permit să exploreze concepte prin experiență directă.

- Exemplu: Profesorul organizează un joc de simulare: Democracy Cake.

8. Învățarea bazată pe proiecte (*Project-Based Learning - PjBL*)

Elevii lucrează la un proiect pe termen lung care îi conduce să descopere concepte în mod inductiv.

- Exemplu: Elevii proiectează un model de dezvoltare personală

Beneficiile acestei strategii:

- Stimulează gândirea critică și creativitatea.
- Promovează învățarea activă și implicarea.
- Dezvoltă competențe de investigare și rezolvare de probleme.

Aceste strategii sunt preferate în educația modernă datorită orientării lor către competențe și învățare profundă.

Strategiile interactive pun accent pe interacțiunea între elevi sau între elev și profesor, pentru a încuraja colaborarea, schimbul de idei și învățarea prin dialog.

Exemple:

1. Metoda „Jigsaw” (Puzzle)

- Cum se folosește: Cursanții sunt împărțiți în grupuri mici, fiecare grup primind o temă de explorat (de exemplu, „ascultarea activă”, „gestionarea stresului”, „inteligența emoțională”). Apoi, fiecare membru prezintă concluziile echipei într-un grup nou format.
- Rezultat: Învăță să comunice clar, să lucreze în echipă și să asculte perspective diverse.

2. Discuții în perechi și brainstorming

- Cum se folosește: Profesorul cere cursanților să identifice cele mai importante calități pentru un lider eficient, mai întâi individual, apoi în perechi și, în final, într-un brainstorming colectiv.
 - Rezultat: Elevii își exersează gândirea colaborativă și dezvoltă o înțelegere mai profundă a subiectului.
3. Dezbateri structurate
- Cum se folosește: Două echipe dezbate o afirmație precum „Succesul în carieră depinde mai mult de soft skills decât de hard skills”.
 - Rezultat: Cursanții învață să argumenteze logic, să respecte opiniile altora și să comunice persuasiv.
4. Feedback colaborativ
- Cum se folosește: Fiecare cursant ține o scurtă prezentare despre un aspect al dezvoltării personale (de exemplu, „gestionarea timpului”), iar colegii oferă feedback constructiv.
 - Rezultat: Își îmbunătățesc abilitățile de auto-reflecție și comunicare.

Strategiile euristice sunt metode de învățare care pun accent pe implicarea activă a cursanților în procesul de descoperire a cunoștințelor, ideilor sau soluțiilor. Aceste strategii încurajează explorarea, gândirea critică și creativă, stimulând cursanții să ajungă la concluzii pe cont propriu, cu minimă intervenție din partea profesorului.

Caracteristicile strategiilor euristice

1. **Învățare activă:** Cursanții participă direct la procesul de învățare.
2. **Orientare spre proces:** Accent pe cum se ajunge la soluție, nu doar pe soluția finală.
3. **Promovarea autonomiei:** Elevii sunt încurajați să investigheze independent.
4. **Gândire critică și creativă:** Elevii formulează ipoteze, analizează și trag concluzii.
5. **Interacțiune cu probleme autentice:** Deseori implică contexte sau situații reale.

Cum funcționează învățarea prin descoperire?

1. **Identificarea unei probleme sau întrebări:** Profesorul definește o problemă provocatoare sau oferă o situație.
2. **Explorarea activă:** Cursanții colectează date, analizează informații și formulează ipoteze.
3. **Testarea ipotezelor:** Elevii verifică validitatea ipotezelor prin experimente, cercetare sau dezbateri.

4. Generalizarea: Cursanții extrag principii, concepte sau soluții pe baza concluziilor.
5. Reflectarea: Elevii reflectează asupra procesului pentru a consolida învățarea.

Avantajele strategiilor euristice

1. Dezvoltă abilități cognitive superioare: Analiza, sinteza, evaluarea.
2. Încurajează gândirea independentă: Elevii învață să rezolve probleme fără a depinde exclusiv de profesor.
3. Facilitează învățarea de lungă durată: Descoperirea activă face cunoștințele mai semnificative.
4. Crește motivația: Procesul de descoperire este adesea captivant și stimulat.

Tehnicile didactice inovative stimulează implicarea activă, dezvoltarea abilităților interpersonale și aplicarea cunoștințelor în contexte practice. Iată câteva exemple:

1. Tehnica jocurilor de rol (Role-Playing)

Elevii interpretează diferite roluri în situații simulate, pentru a exersa comunicarea, negocierea, gestionarea conflictelor sau leadership-ul.

- Cum se aplică: Organizați un exercițiu în care cursanții joacă roluri specifice, precum manager, membru de echipă și client dificil. Situația simulată poate fi o ședință în care echipa trebuie să rezolve o problemă urgentă.
- Beneficii: Dezvoltă empatia, ascultarea activă și capacitatea de a gestiona situații dificile.

2. Dezbaterile structurate (Structured Debates)

Cursanții sunt împărțiți în echipe care susțin sau contestă o anumită afirmație.

- Cum se aplică: Propuneți o temă precum „Hard skills sunt mai importante decât soft skills în carieră”. Echipele trebuie să-și argumenteze punctul de vedere folosind exemple și fapte.
- Beneficii: Îmbunătățește gândirea critică, capacitatea de argumentare și vorbitul în public.

3. Metoda „World Café”

O metodă de colaborare în care cursanții discută idei și soluții la mai multe „mese” tematice.

- Cum se aplică: Fiecare masă abordează o temă diferită legată de soft skills (ex.: comunicare eficientă, gestionarea timpului, inteligența emoțională). Cursanții se rotesc între mese, contribuind cu idei și învățând de la ceilalți.

- Beneficii: Promovează colaborarea, schimbul de idei și abordarea temelor din perspective multiple.

4. Tehnica gândirii vizuale (Visual Thinking)

Cursanții creează diagrame, hărți mentale sau schițe pentru a reprezenta concepte legate de soft skills.

- Cum se aplică: Cereți cursanților să deseneze o „hartă a carierei” care ilustrează cum dezvoltarea soft skills (ex.: empatia, rezolvarea conflictelor) contribuie la atingerea obiectivelor profesionale.
- Beneficii: Stimulează creativitatea, clarifică relațiile dintre concepte și face învățarea mai atractivă.

5. Simulările de interviuri

Exerciții practice în care cursanții simulează interviuri pentru diferite roluri profesionale.

- Cum se aplică: Un cursant joacă rolul angajatorului, altul al candidatului, iar restul clasei oferă feedback asupra limbajului non-verbal, răspunsurilor și atitudinii.
- Beneficii: Dezvoltă încrederea, abilitățile de prezentare și capacitatea de a da și primi feedback constructiv.

6. Exercițiile de rezolvare de probleme în grup (Group Problem Solving)

Cursanții lucrează împreună pentru a rezolva o problemă reală sau simulat-reală.

- Cum se aplică: Prezentați o situație în care echipa trebuie să gestioneze un conflict intern care afectează un proiect important. Grupurile propun soluții, iar apoi discută implicațiile acestora.
- Beneficii: Exersează colaborarea, leadership-ul și luarea deciziilor.

7. Metoda Flipped Classroom (Clasa Inversată)

Cursanții studiază materiale teoretice acasă, iar timpul din clasă este dedicat aplicațiilor practice.

- Cum se aplică: Furnizați cursanților un videoclip despre „Abilități de ascultare activă” pentru studiu individual. În clasă, exersați prin jocuri de rol situații în care trebuie să demonstreze această abilitate.
- Beneficii: Maximizează timpul pentru activități practice și personalizate.

8. Învățarea bazată pe proiecte (Project-Based Learning - PjBL)

Cursanții lucrează la un proiect pe termen lung care integrează diferite soft skills.

- Cum se aplică: Cereți cursanților să creeze un plan pentru o campanie de promovare a unui produs. Ei vor exercisa managementul timpului, comunicarea, colaborarea și prezentarea finală.
- Beneficii: Leagă teoria de practică, dezvoltând competențe integrate.

9. Tehnica „Fishbowl”

Un grup mic discută o temă în centrul clasei, iar restul observă și oferă feedback.

- Cum se aplică: Selectați un grup care discută despre gestionarea emoțiilor în situații stresante. Observatorii notează punctele forte și propun îmbunătățiri pentru comportamentele observate.
- Beneficii: Dezvoltă abilități de observație, analiză și comunicare.

10. Învățarea bazată pe povestiri (Storytelling)

Profesorul sau cursanții folosesc povești pentru a ilustra principii esențiale.

- Cum se aplică: Împărtășiți o poveste despre un lider care și-a motivat echipa în ciuda obstacolelor și invitați cursanții să analizeze ce soft skills au fost folosite.
- Beneficii: Face învățarea mai captivantă și ușor de reținut.

11. Metoda design thinking

Cursanții urmează pași de identificare a problemelor, generare de idei și testare a soluțiilor, pentru a înțelege aplicarea soft skills.

- Cum se aplică: Oferiți o situație în care echipa unei companii suferă din cauza lipsei de motivație. Cursanții concep soluții creative și le testează prin scenarii simulate.
- Beneficii: Încurajează gândirea creativă, empatia și colaborarea.

12. Învățarea prin feedback în cerc

Cursanții oferă și primesc feedback structurat într-un format de cerc.

- Cum se aplică: După un exercițiu de negociere, fiecare cursant oferă feedback unei persoane din grup, urmând un format clar (ex.: „Ce ai făcut bine, ce ai putea îmbunătăți”).
- Beneficii: Îmbunătățește capacitatea de auto-reflecție și relațiile interpersonale.

Aceste tehnici didactice inovative creează un mediu dinamic, atractiv și practic, în care cursanții pot dezvolta abilitățile interpersonale esențiale pentru succesul profesional.

Strategii de evaluare

Se propun următoarele strategii de evaluare:

Evaluarea trebuie să fie centrată pe observarea progresului individual și pe măsurarea aplicabilității abilităților dobândite în contexte reale. Strategiile moderne pun accent pe evaluarea continuă, feedback constructiv și auto-reflecție.

1. Evaluarea bazată pe portofoliu

- Cum funcționează: Cursanții creează un portofoliu care include lucrări, proiecte, rapoarte de reflecție, exemple de aplicații practice (ex.: simulări, interviuri simulate) și feedback primit.
- Exemplu: Cursantul include o analiză scrisă despre cum și-a gestionat timpul într-un proiect de grup sau în timpul unui exercițiu de leadership.
- Beneficii: Oferă o imagine clară asupra progresului individual și permite personalizarea evaluării.

2. Autoevaluarea

- Cum funcționează: Cursanții își evaluează propriile performanțe în baza unor criterii stabilite.
- Exemplu: După un exercițiu de negociere, cursantul completează un chestionar despre cât de bine a aplicat tehnicile discutate și ce ar putea îmbunătăți.
- Beneficii: Dezvoltă abilități de auto-reflecție și gândire critică.

3. Peer Assessment (Evaluarea între colegi)

- Cum funcționează: Cursanții oferă feedback colegilor lor asupra performanței în activități practice.
- Exemplu: În timpul unui joc de rol despre gestionarea conflictelor, colegii oferă feedback cu privire la claritatea comunicării și abilitățile de ascultare activă.
- Beneficii: Încurajează colaborarea, comunicarea și îmbunătățirea continuă.

4. Observația practică

- Cum funcționează: Profesorul evaluează cursanții pe baza participării lor la simulări, activități de grup sau rezolvarea unor probleme practice.
- Exemplu: Într-o simulare a unei ședințe de echipă, profesorul notează cum cursanții demonstrează abilități precum ascultarea activă, empatia și leadership-ul.
- Beneficii: Permite observarea comportamentului real și a aplicării soft skills în contexte relevante.

5. Evaluarea prin proiecte

- Cum funcționează: Cursanții lucrează individual sau în grupuri la un proiect complex care necesită integrarea mai multor soft skills.

- Exemplu: Crearea unui plan de comunicare internă pentru o companie fictivă, cu prezentarea finală către colegi sau profesori.
- Beneficii: Măsoară abilitățile de planificare, organizare, colaborare și prezentare.

6. Jurnalul de reflecție

- Cum funcționează: Cursanții scriu în mod regulat despre experiențele lor de învățare, identificând punctele forte, punctele slabe și planurile de îmbunătățire.
- Exemplu: După o activitate de ascultare activă, cursantul scrie despre cum s-a simțit, ce a observat la colegi și ce va încerca să facă diferit în viitor.
- Beneficii: Promovează introspecția și asigură o învățare mai profundă.

7. Evaluarea prin rubrici

- Cum funcționează: Profesorul creează rubrici detaliate care descriu criterii clare de evaluare pentru fiecare activitate.
- Exemplu: O rubrică pentru o simulare de interviu poate include categorii precum: claritatea răspunsurilor, limbajul corpului, gestionarea emoțiilor și adaptabilitatea.
- Beneficii: Asigură obiectivitate și transparență în evaluare.

8. Gamificarea evaluării

- Cum funcționează: Se utilizează elemente de jocuri pentru a evalua performanța și progresul.
- Exemplu: Cursanții câștigă puncte pentru diverse activități, cum ar fi rezolvarea unui conflict simulat sau prezentarea unei idei inovatoare, iar punctele sunt transformate în feedback calificativ.
- Beneficii: Creează o atmosferă motivantă și reduce stresul asociat evaluării.

9. Interviuri simulate cu feedback

- Cum funcționează: Profesorul organizează sesiuni simulate de interviuri pentru poziții profesionale. Performanța cursanților este evaluată și li se oferă feedback detaliat.
- Exemplu: După interviu, cursantului i se oferă un raport cu punctele tari (ex.: capacitatea de a răspunde clar) și recomandări (ex.: îmbunătățirea limbajului non-verbal).
- Beneficii: Pregătește cursanții pentru situații reale și oferă oportunități de îmbunătățire.

10. Evaluarea prin studii de caz

- Cum funcționează: Cursanții analizează studii de caz care ilustrează situații complexe și oferă soluții sau strategii de gestionare.

- Exemplu: „Cum ar trebui o echipă să gestioneze un conflict între membri pentru a livra un proiect la timp?”
- Beneficii: Dezvoltă abilități analitice și aplicarea practică a soft skills în contexte specifice.

11. Pitch-uri și prezentări

- Cum funcționează: Cursanții pregătesc o prezentare scurtă (pitch) despre un subiect legat de soft skills și sunt evaluați pe baza clarității, conținutului și încrederii afișate.
- Exemplu: „Prezintă în 3 minute cum ai convinge o echipă să accepte un nou proces de lucru.”
- Beneficii: Exersează vorbitul în public, gândirea structurată și adaptabilitatea.

12. Evaluarea continuă prin aplicații mobile

- Cum funcționează: Se utilizează aplicații educaționale pentru a oferi cursanților chestionare rapide, sarcini interactive sau exerciții de autoevaluare.
- Exemplu: Cursanții completează un quiz despre stilurile de comunicare eficientă folosind o platformă online, iar rezultatele sunt analizate împreună.
- Beneficii: Este flexibilă, ușor de accesat și potrivită pentru feedback imediat.

Strategia de evaluare ar trebui să fie variată, practică și să includă reflecția personală, feedback-ul colegial și aplicarea în contexte simulate. Aceste metode asigură o învățare autentică și o evaluare cu relevanță practică.

Bibliografie recomandată

1. Aurora Liiceanu - „*Cuvinte încrucișate: Gânduri despre trecut și prezent*”
Abordează teme despre comunicare, relații interpersonale și introspecție.
2. Daniel David - „*Psihologia poporului român*”
Explorează trăsături culturale care influențează stilurile de comunicare și interacțiunea.
3. Mircea Miclea - „*Psihologie cognitivă*”
Analizează mecanismele cognitive care stau la baza luării deciziilor și gestionării conflictelor.
4. Mihai Stănescu - „*Coaching pentru performanță*”
Conține instrumente utile pentru dezvoltarea abilităților de leadership și rezolvare de probleme.
5. Ana-Maria Caia - „*Inteligența emoțională și comunicarea eficientă*”
Abordează rolul inteligenței emoționale în interacțiunile profesionale.

6. Ion-Ovidiu Pânișoară - „*Comunicarea eficientă*”
Ghid practic pentru dezvoltarea abilităților de comunicare.
7. Eugen Nicolau - „*Tehnici moderne de influență și persuasiune*”
Oferă strategii practice de influență, utile în negocieri și relații interpersonale.
8. Carmen Bălan - „*Negocierea în afaceri*”
Conține studii de caz și exerciții pentru dezvoltarea abilităților de negociere.
9. Alina Ioniță - „*Managementul conflictelor*”
Oferă soluții practice pentru gestionarea conflictelor la locul de muncă.
10. Andrei Pleșu - „*Despre frumusețea uitată a vieții*”
Explorează teme legate de etică, relații și armonie în interacțiuni.
11. Vasile Dâncu - „*Psihologia leadership-ului*”
Analizează trăsăturile liderilor eficienți și modalitățile de influențare a grupurilor.
12. Radu F. Constantinescu - „*Despre oameni și relații*”
Oferă perspective moderne asupra relațiilor interumane și comunicării autentice.
13. Daniela Zaharia - „*Managementul timpului și productivitatea personală*”
O resursă esențială pentru gestionarea eficientă a timpului și prioritizarea sarcinilor.
14. Oana Pellea - „*Jurnal*”
Oferă perspective valoroase despre introspecție și gestionarea emoțiilor.
15. Georgeta Pânișoară - „*Motivația în învățare și dezvoltare personală*”
Exemplu relevant pentru înțelegerea factorilor care motivează schimbarea.
16. Florin Rădulescu-Motru - „*Puterea minții*”
Se concentrează pe dezvoltarea abilităților cognitive pentru luarea deciziilor.
17. Adriana Băban - „*Stresul și managementul emoțiilor*”
Ghid pentru gestionarea stresului și menținerea echilibrului emoțional.
18. Valeriu Ioan-Frunzaru - „*Tehnici de comunicare organizațională*”
Explorează dinamica comunicării în contexte profesionale.
19. Mihai Dragoș - „*Antreprenoriat și leadership*”
Abilități esențiale pentru cei care doresc să combine soft skills cu inițiativa antreprenorială.
20. Andrei Roșca - „*Schimbare: Abordare practică pentru a-ți transforma viața*”
Conține tehnici și exerciții pentru dezvoltarea personală și profesională.

Legislație:

- *** European Commission, Key competences.
- http://ec.europa.eu/education/schooleducation/competences_en.htm
- <https://www.euroed.ro/userfiles/GhidCadre%20didactice2.pdf>
- <https://www.dvv-international.de/fr/education-des-adultes-et-developpement/numeros/ead-832016-aptitudes-et-competences/section-4-voila-ce-quil-vous-faut/lesprit-critique-unecompetence-cle-pour-lavenir> □
<https://espritcritique.info/>
- ORDIN nr. 3239/2021 din 5 februarie 2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național. Cadrul de referință al Curriculumului Național, Ministerul Educației
- METODOLOGIE din 5 februarie 2021 privind dezvoltarea curriculumului la decizia școlii, Ministerul Educației
- Institutul de Științe ale Educației, *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național, Document de politici educaționale*, aprobat prin OMEC nr. 5765 din 15.10.2022